38· ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ (1926)

Հիմնած են գաղթական Այնթապցիները Ֆրէզնոյի (Ամերիկա) մէջ, որ կ'ունենայ իր ամսաթերթը — Փարոս Հայաստանեայց (Անդ, Բ., էջ 647):

39· ԱՅՆԹԱՊԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ՇԱՀԱԿՈՑ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ (1945)

Կազմած են Բրազիլիոյ Նժդեհ Այնթապցիները (Յառաջ, Փարիզ 1953 Թ. 2420):

(Շարունակելի) Հ· Ե· ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՅԱՄԻԿ. Հայ աշուղներ ԺԷ—ԺԹ դ· դ· Երեւան 1961. էջ 466:

Մինչ Գ. Ալվերդեանի (Թիֆլիս 1903), Գ. Լեւոնեանի (Ագեքսանդրապոլ 1892), Տ. Եպ. Պալեանի (Իզմիր, Ա. հար. 1911 եւ Բ. հար. 1914) եւ Թարվերդեանի (Երեւան 1912 եւ 1957) հայ աշուղներու մասին հրատարակած գրութիւնները առանց ժամանակի սահմանափակումի հայ աշուղներու կեանքը կամ անոնց արտադրութիւնները նկատողութեան առարկայ դրած են, Յասմիկ Սահակեանի առաջիկայ գիրքը իր էջերուն մէջ ամփոփած է լոկ ԺԷ—ԺԹ դարերու հայ աշուղները:

Գիրքը ունի Ներածութիւն մը, որ հինգերին հմտութիւնն ու դատողութիւնը կը ներկայացնէ: «Աշուղական պոեզիան հայ գրականութեան հետաքրքիր իւրայատուկ առանձնայատկութիւններով օժտուած եւ ինքնատիպ բաժինն է»: Աշուղական երգերը ժողովրդական երգերէն կը տարբերին իրենց տաղաչափութեամբ: Թէեւ անոնց նման քնարերգական եւս են, սակայն յատկապէս ունին հասարակական բնոյթ: Եւ դարձեալ «էպիկական–խոհա–խրատական տարրներ»: Ու «դիդակտիկայի դգալի առկայութիւնը աշուղական ստեղծագործութիւնները ժողովրդական երգերէն տարբերող էական մոմենտներէն մէկն» է: Եւ այս հանգամանքը աշուղական երգերը կը կապէ՝ կը յոգէ մերձնատարեան բանաստեղծներու խրատական առանձնաւորներու եւ տաղերու հետ:

Հայ Աշուղները ժողովուրդին մէջէն ելած են եւ անոր ծառայող բանաստեղծ երգիչներն են: Այնպէս, ինչպէս Գ. Լեւոնեան կ'արտայայտուի, «Հիմնաւորապէս հանդէս են գալիս ԺԷ. դարում» (Աշուղները եւ նրանց արուեստը, Երեւան 1944, էջ 34): Այդ դարուն եւ անոր մերձաւոր շրջաններուն երեւան եկած են Հայ ազգին տեսած ու ապրած — դլխաւորարար զառն — օրերուն հետեւանքներով:

«ԺԷ—ԺԸ դարերի հայ աշուղների ստեղծագործութեան մէջ առանձին բաժին են կազմում այն երգերը, որոնց մէջ արտացոլուած են հայ ժողովրդի այս կամ այն հատուածի հետ այդ ժամանակաշրջանում պատահած իրական–պատմական անցքերը» (Ներածութիւն էջ, 9—21): Բայց դգալի տեղ կը գրաւեն բարոյական–խրատական բնոյթով յօրինուածները եւ ատոնց կը զուգուին անրադրոյականութեան, հարստահարութեան եւ ճնշումի մերկացումները, գարձեալ՝ երգիծանքները: Կան նմանապէս ինքնակենսագրութիւններ· իսկ «ԺԷ—ԺԸ դարերի աշուղական ստեղծագործութիւնների մէկ քառորդը սիրային երգեր են» (անդ էջ 22—65):

Ներածութեան կը յաջորդէ հրատարակութիւնը գրութիւններու հայ Աշուղներու, որոնք չորս հիմնական խումբի կը բաժնուին. Ա. Նոր Զուգոյի Աշուղներ (ատոնց համար յորդառատ ապրիւր եղած են Ա. Երեմեանի երկերը), Բ. Թիֆլիսի Աշուղներ, Գ. Արեւմտահայ Աշուղներ եւ Դ. Այլ վայրերու Աշուղներ (էջ 71—370): Հարկաւոր էին եւ գրամեղդրօրէն կցուած են «կենսագրութիւններ, Մանօթագրութիւններ, Բանասիրական դիտողութիւններ» (էջ 371—427): Ինամքով պատրաստուած է Բառարանը (էջ 435—459):

Յասմիկ Սահակեան իր ուսումնասիրութեան եւ հրատարակութեան համար նկատի առած է տպագիր գրքեր ու պարբերականներ եւ Երեւանի Մատենադարանին Ձեռագիրներէն, որոնց հակիրճ նկարագրութիւնն ալ գրած է (էջ 430—32):

Յ. Սահակեանի այս գնահատելի եւ հեհեան վաստակը դեղեցիկ մէկ արտացոլումն է հայ իսկան սեռին նաեւ Բանասիրութեան հակումին եւ յարումին:

Հ· Հ· ՈՍԿԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուղարկուած խմբագրութեանս

Աբգարեան Գ., *Մատենադարան: Հայատառ Պետական Հրատարակչութիւն: Երեւան, 1962, 8°, էջ 124, 18 գունատիպ Մանրանկարներու պատճէններով:*

— — *Ճանապարհներ, խոհեր: Արուեստագիտութիւն Սովետական Արուեստ թերթէն Թ. 2, 1962: Երեւան, էջ 60—64:*

Աբրահամեան Աշոտ Արսէնի, *Բայը ժամանակակից Հայերէնում, Գիրք Ա. Հայկական ՍՍՌ, ԳԱ. Հրատարակչութիւն, Երեւան 1962, էջ 730:*

Ազնաւուրեան Գոհար, *Ուղեցոյց Գրականութեան եւ Արուեստի Թանգարանի Գրական Ֆոնդերի, Հայկական ՍՍՌ, ԳԱ. Հրատարակչութիւն, Երեւան 1962, էջ 192:*

Աթանասեան Խաչիկ Վրդ., *Ճանգարան եւ Թանգարան Հայ Լեզուի, Հայ Կաթողիկէ տպարան, Պէյրութ 1961, էջ 442:*

Աղայեան Ղազարոս, *Երկերի Ժողովածու, Հատոր Առաջին, Հայպետհրատ, Երեւան 1962, էջ 414:*

Առաքելեան Ա. Գ., *Ցունական գրականութեան պատմութիւն, Բ. Հրատարակութիւն: Երեւան, 1962, էջ 616:*

Արամեան Վալտեր, *Մարգու սէրը: Երեւան 1962, էջ 180:*

Արծնացած Արեւելքը, Սովետական Ժուռնալիստ Նոթագրութիւնները Ն. Ս. Խրուշչովի Հնդկաստան, Բիրմա, Ինդոնեզիա, Աֆղանիստան կատարած ուղեւորութեան մասին: Գիրք առաջին էջ 408: Գիրք երկրորդ էջ 458: Թարգմանիչ Ս. Տ. Գասպարեան: Հայպետհրատ, Երեւան 1962:

Բրուտեան Մարգարիտ, *Թաթուլ Ալթունեան, Հայկական Երգչախմբային Կերտութիւն: Հայպետհրատ, Երեւան 1962, էջ 116:*

Բրուտեան Յիցիլիա, *Արամ Տէր-Յովհաննիսեան: Հայկական Երգչախմբային Կերտութիւն: Հայպետհրատ, Երեւան 1962, էջ 104:*

Գիրա-Ինֆորմացիոն Բիւլեթէն (Տեղեկատու Դիւանի): Հայկական ՍՍՌ ՆԳՄ. (Ներքին Գործերի Մինիստրութեան) Արխիւային Բաժին Թ. 1—19, Երեւան 1956—1959:

Գրական Ժառանգութիւն, Գիրք Առաջին, Գիրք Երկրորդ, տես Սպենդիարեան: Հայկական ՍՍՌ, ԳԱ. Հրատարակչութիւն: Երեւան 1961, էջ 338:

Գրիգորեան Զաքէի, *1812 թուականի Հայրենական Պատերազմը: Հայպետհրատ, Երեւան 1962, էջ 105:*

Դումա Ա. Որդի, *Կամելիապարզ տիկինը: Թրգմ. Շիրակացի Ժիրայր: Երեւան 1962, էջ 224:*

ԵԱՏ (եղիշէ Արքեպ. Տէրտէրեան), *Անդրադարձութիւններ (Հ. Ս. Կոզեանի Հայոց Եկեղեցին գործին առիթով): Տպ. Ս. Ցակոբեանց, Երուսաղէմ 1962, էջ 47:*

Եղիվարդ, *Սուրբ Մեսրոպ. ծննդեան 1600ամեակի առիթով: Երուսաղէմ, տպ. Ս. Ցակոբեանց, 1962, էջ 112:*

Երեւան քաղաքի տեսարաններ եւ հատատութիւններ: Հայպետհրատ, Երեւան 1960, էջ 167:

Զանգու Ս. Ֆ., *Օտարութեան Ափերէն: Փարիզ 1962, էջ 48:*

Զարեան Նայիրի, *Երկերի Ժողովածու, Բ. հար. Երեւան 1962, էջ 664:*

Զորեան Սո., *Երկերի Ժողովածու, Հար. Զ., Երեւան 1962, էջ 568:*

Թաթիկեան Շահէն, *Նրա Ճանապարհը, Վէպ, Գիրք Երկրորդ: Հայպետհրատ, Երեւան 1962, էջ 548:*

Լուսարանութիւն մը Հ. Բ. Ը. Միութեան անդամներուն համար: (Հարկ. բոլոր անդամներուն համար: (Հարկ. Հ. Բ. Ը. Միութեան Երրորդի կնդը. Ցանձնաժողովի եւ Գործադիր Ժողովի): Պարիս 1962, տպ. Ader, էջ 52:

© National Library of Armenia